

## โครงการศึกษาเพื่อกำหนดกรอบว่าด้วยความร่วมมือ ระหว่างกระทรวงสาธารณสุขและเอกชน

### หลักการและเหตุผล

ปัจจุบัน การพัฒนาของเทคโนโลยีทางการแพทย์ การเพิ่มขึ้นของประชากรสูงวัย และการเปลี่ยนแปลงคุณค่าและทัศนคติ ของผู้ให้และผู้รับบริการทำให้เกิดความต้องการบริการทางสุขภาพและสังคมที่เพิ่มขึ้นและมีความซับซ้อนยิ่งขึ้นเกินกว่าที่ระบบสุขภาพจากภาครัฐหรือเอกชนเพียงระบบเดียวจะตอบสนองได้ [1] ซึ่งเป็นที่มาของแนวคิดการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์พอสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อเพิ่มศักยภาพ เกิดขึ้นตามความเชื่อหรือแนวคิดที่ว่าระบบสุขภาพของภาครัฐมักยึดติดกับกฎระเบียบยากต่อการเปลี่ยนแปลงทำให้ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของคนในสังคมที่เปลี่ยนไป ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนจะช่วยเสริมศักยภาพของระบบสุขภาพ โดยการผนวกจุดแข็งของทั้งสองระบบเข้าด้วยกันทำให้ระบบสุขภาพสามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ จุดเด่นของระบบสุขภาพภาคเอกชนคือความมีประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การเพิ่มประสิทธิภาพจากการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเกิดขึ้นได้ในหลายรูปแบบตั้งแต่การสร้างระบบแข่งขันเพื่อให้ประชาชนมีทางเลือก หรือการผนวกบริการภาครัฐและเอกชนเข้าด้วยกันให้เกิดประสิทธิภาพ
3. เพื่อความยั่งยืนของระบบสุขภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรม [2-4] พบว่า ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเกิดขึ้นได้ในหลายมิติ เช่น ใช้ขอบเขตทางภูมิศาสตร์ในการแบ่งสามารถจำแนกได้เป็น ความร่วมมือในระดับชาติหรือนานาชาติ ระดับท้องถิ่นและภูมิภาค อย่างไรก็ตามการร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนยังต้องมีข้อจำกัดเนื่องจากรูปแบบที่หลากหลายและบริบททางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นในการสร้างร่วมมือดังกล่าวจึงควรมีกรอบแนวทางเพื่อการดำเนินการที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประชาชนโดยรวม

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุขหน่วยงานกลางซึ่งมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข และมีเป้าหมายเพื่อกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาระบบสุขภาพที่มีประสิทธิภาพสำหรับประเทศไทย จึงมีความสนใจในเรื่องความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการที่หนุนเสริมความแข็งแกร่งให้กับระบบสุขภาพ การศึกษานี้จึงมุ่งพัฒนารอบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการจัดบริการและ/หรือการสร้างระบบสาธารณสุขในภาคสาธารณสุขแก่นักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

## วัตถุประสงค์

1. เพื่อทำความเข้าใจแนวคิดและปรัชญาของการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในระบบบริการสาธารณสุข
2. ทบทวนกรณีศึกษาของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในด้านการสาธารณสุขในต่างประเทศ เพื่อเข้าใจกลวิธี จุดเด่นและจุดด้อย
3. ทบทวนสถานการณ์ของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในด้านการสาธารณสุขในบริบทของประเทศไทย
4. เพื่อร่างกรอบว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกระทรวงสาธารณสุขและเอกชน

## กรอบและวิธีการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาหลักการและเหตุผลในความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

วิธีการศึกษาในระยะที่ 1 นี้ประกอบไปด้วยการทบทวนวรรณกรรมทั้งในและต่างประเทศ เพื่อทราบแนวคิดและหลักในการพัฒนานโยบายความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในด้านการสาธารณสุขทั้งในระดับโลกและระดับประเทศ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา

ระยะที่ 2 การศึกษารูปแบบของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนรวมถึงข้อดีและข้อจำกัดของรูปแบบต่าง ๆ นั้น

เช่นกันวิธีการศึกษาในระยะนี้ประกอบไปด้วยการทบทวนวรรณกรรมทั้งในและต่างประเทศ และสังเคราะห์องค์ความรู้โดยนักวิจัยเพื่อทราบข้อดีและข้อจำกัดของรูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้ รวมถึงข้อมูลมาจากการศึกษาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและในต่างประเทศ

ระยะที่ 3 การศึกษาบริบทของประเทศไทยในประเด็นของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

หลังจากนักวิจัยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักการและรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงประสบการณ์ทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนโดยเฉพาะในด้านสาธารณสุข ในขั้นนี้นักวิจัยจะพัฒนากรอบและเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเพื่อสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ผู้ถูกสัมภาษณ์จะถูกเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) ตามความสนใจ วัตถุประสงค์ เพื่อทราบสถานการณ์ปัจจุบันของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในประเทศไทย และศึกษาช่องว่าง (GAP) ของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

ระยะที่ 4 การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายในเรื่องของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เมื่อได้ผลการศึกษาในเบื้องต้นแล้ว ทีมวิจัยจะร่างข้อเสนอเชิงนโยบายและจะจัดประชุมปรึกษาผู้เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาข้อเสนอให้มีความสมบูรณ์และเป็นที่ยอมรับ

### ระยะเวลาในการศึกษา

รวมระยะเวลาในการศึกษาประมาณ 3 เดือน เริ่มตั้งแต่ มีนาคม 2552 ถึง พฤษภาคม 2552

| ขั้นตอนในการศึกษา                                                             | มี.ค. | เม.ย. | พ.ค. |
|-------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|------|
| 1. ศึกษาหลักการและขอบเขตของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน                   | ←→    | ←→    |      |
| 2. ศึกษารูปแบบของการสร้างความร่วมมือ โดยทบทวนประสบการณ์จากทั้งในและต่างประเทศ | ←→    | ←→    |      |
| 3. เก็บข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง                                         | ←→    | ←→    |      |
| 4. วิเคราะห์ผลและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย                                    |       | ←→    | ←→   |
| 5. ประชุมผู้เชี่ยวชาญ                                                         |       |       | ←→   |
| 6. รายงานฉบับสมบูรณ์                                                          |       |       | ←→   |

### คณะนักวิจัย

- |                           |                                            |
|---------------------------|--------------------------------------------|
| 1. น.ส. จอมขวัญ โยธาสุมุท | โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ |
| 2. น.ส. เชิญขวัญ ภูษณงค์  | โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ |
| 3. นายธีระ ศิริสมุด       | โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ |

### ที่ปรึกษา

- |                                |                                            |
|--------------------------------|--------------------------------------------|
| 1. ดร. พัทธนา เฮ้งบริบูรณ์พงศ์ | สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข  |
| 2. ดร. นพ. ยศ ตีระวัฒนานนท์    | โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ |

## เอกสารอ้างอิง

- [1] Mur-Veeman I, Hardy B, Steenbergen M, Wistow G. Development of integrated care in England and the Netherlands: managing across public-private boundaries. *Health policy (Amsterdam, Netherlands)*. 2003 Sep;65(3):227-41.
- [2] Sharma S, Dayaratna V. Creating conditions for greater private sector participation in achieving contraceptive security. *Health policy (Amsterdam, Netherlands)*. 2005 Mar;71(3):347-57.
- [3] Widdus R. Public-private partnerships for health: their main targets, their diversity, and their future directions. *Bulletin of the World Health Organization*. 2001;79(8):713-20.
- [4] Nishtar S. Public - private 'partnerships' in health - a global call to action. *Health research policy and systems / BioMed Central*. 2004 Jul 28;2(1):5.